

DIRECȚIA LEGISLAȚIE, DOCUMENTARE ȘI CONTENCIOS

Nr. 1/20948 din data de 23.10.2021

Notă

referitoare la aplicabilitatea la nivelul instanțelor judecătorești și a parchetelor de pe lângă acestea a prevederilor H.G. nr. 1130/2021 pentru modificarea anexelor nr. 2 și 3 la H.G. nr. 1090/2021 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României începând cu data de 10 octombrie 2021, precum și stabilirea măsurilor care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19

La solicitarea președintelui Consiliului Superior al Magistraturii, la nivelul Direcției legislație, documentare și contencios a fost analizată problematica vizând aplicabilitatea la nivelul instanțelor judecătorești și a parchetelor de pe lângă acestea a prevederilor H.G. nr. 1130/2021 pentru modificarea anexelor nr. 2 și 3 la H.G. nr. 1090/2021 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României începând cu data de 10 octombrie 2021, precum și stabilirea măsurilor care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19.

În acest sens, arătăm că la data de 22.10.2021 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1013/22.10.2021, H.G. nr. 1130/2021 pentru modificarea anexelor nr. 2 și 3 la H.G. nr. 1090/2021 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României începând cu data de 10 octombrie 2021, precum și stabilirea măsurilor care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19.

Potrivit art. I pct. 2 din H.G. nr. 1130/2021, Anexa nr. 3 se înlocuiește cu anexa care face integrantă din această hotărâre.

În cuprinsul anexei menționate sunt reglementate măsurile pentru diminuarea impactului tipului de risc, în ceea ce privește:

a) restrângerea sau interzicerea organizării și desfășurării unor mitinguri, demonstrații, procesiuni, concerte sau a altor tipuri de întruniri, în spații deschise, precum și a unor întruniri de natura activităților culturale, științifice, artistice, religioase, sportive sau de divertisment, în spații închise;

b) restrângerea sau interzicerea circulației persoanelor și vehiculelor în locurile și, după caz, în intervalele orare stabilite;

c) interzicerea ieșirii din zonele stabilite și, după caz, în intervalele orare stabilite sau instituirea carantinei asupra unor clădiri, localități sau zone geografice;

d) restrângerea sau interzicerea efectuării de către operatori a transporturilor rutiere, feroviare, maritime, fluviale, aeriene sau cu metroul pe rutele și, după caz, în intervalele orare stabilite;

e) închiderea temporară a unor puncte de trecere a frontierei de stat;

f) limitarea sau suspendarea pe durată determinată a activității unor instituții sau operatori economici.

Pentru limitarea sau suspendarea pe durată determinată a activității unor instituții sau operatori economici (art. 5 alin. 3 lit. f din Legea nr. 55/2020), măsurile sunt stabilite în cuprinsul art. 6 – 12 din Anexa la H.G. nr. 1130/2021, niciuna dintre acestea nevizând însă accesul justițiabililor în sediile instanțelor și parchetelor.

Deși înțelegem pe deplin justificarea măsurilor stabilite în contextul pandemic existent în România, aplicarea unor asemenea dispoziții în domeniul justiției nu ar putea fi realizată decât în acord cu exigențele constituționale vizând accesul la justiție, drept fundamental a cărui exercitare nu poate fi afectată în esența sa.

Din perspectiva accesului justițiabililor în sediile instanțelor și parchetelor, prezintă relevanță art. 12 alin. (4), (5) și (8) din Anexă, potrivit cărora: „(4) *Accesul persoanelor, cu excepția angajaților, în incintele instituțiilor publice centrale și locale, regiilor autonome și operatorilor economici cu capital public este permis doar celor care fac dovada vaccinării împotriva virusului SARS-CoV-2 și pentru care au trecut 10 zile de la finalizarea schemei complete de vaccinare, care prezintă rezultatul negativ al unui test RT-PCR pentru infecția cu virusul SARS-CoV-2 nu mai vechi de 72 de ore sau rezultatul negativ certificat al unui test antigen rapid pentru infecția cu virusul SARS-CoV-2 nu mai vechi de 48 de ore, respectiv care se află în perioada cuprinsă între a 15-a și a 180-a zi ulterioară confirmării infectării cu virusul SARS-CoV-2.*

(5) *Prin excepție de la prevederile alin. (4), este permis accesul avocaților pentru exercitarea activităților prevăzute la art. 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare.*

(8) *Prin excepție de la prevederile alin. (4) și (7), instituțiile publice și operatorii economici vor întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea accesului cetățenilor la serviciile publice oferite, în situații urgente (de exemplu: eliberare certificat de deces, certificat de naștere și altele*

asemenea) și persoanelor care nu fac dovada vaccinării, testării sau vindecării de infecția cu virusul SARS-CoV-2, prin organizarea activității în mediul on-line, în spații deschise, la ghișee dispuse direct în exteriorul clădirilor sau în orice alte condiții care să asigure respectarea măsurilor de prevenire a răspândirii SARS-CoV-2.”

Apreciem că dispozițiile anterior redactate nu sunt aplicabile la nivelul instanțelor judecătorești și a parchetelor de pe lângă acestea, pentru motivele pe care le vom detalia în continuare:

Măsurile generale pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 sunt reglementate prin Legea nr. 55/2020.

Scopul urmărit de legiuitor la adoptarea acestei legi a fost de instituire a unor măsuri care să permită autorităților publice să intervină eficient și cu mijloace adecvate pentru gestionarea crizei generate de pandemia de COVID-19, în preambulul actului normativ subliniindu-se că, în conformitate cu art. 53 din Constituția României, republicată, exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, între altele, pentru apărarea ordinii, a sănătății publice, dar și a drepturilor și a libertăților cetățenilor.

Având în vedere că Legea nr. 55/2020 nu conține dispoziții care să restrângă exercițiul dreptului fundamental privind accesul la justiție, actele normative de rang inferior, date în aplicarea acestei legi, nu pot fi interpretate, sub nicio formă, în sensul că ar putea cuprinde astfel de restrângeri.

Or, H.G. nr. 1130/2021, prin care a fost modificată H.G. nr. 1090/2021, a fost emisă tocmai în aplicarea Legii nr. 55/2020, astfel că nu se poate interpreta în sensul că instituie restrângeri vizând dreptul de acces la justiție.

În ceea ce privește domeniul justiției, măsurile care pot fi dispuse în contextul pandemiei de COVID-19 sunt expres prevăzute în **Legea nr. 114/2021**, care, potrivit art. 1 alin. (1), *„reglementează posibilitatea luării/disponerii unor măsuri necesare funcționării justiției ca serviciu public în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19”.*

Dispozițiile aplicabile cauzelor civile sunt redactate în cuprinsul art. 3-11 din lege, iar cele aplicabile cauzelor penale se regăsesc în cuprinsul art. 12-15 din aceeași lege.

Potrivit art. 18 alin. (1), *dispozițiile art. 1 - 15 ale acestei legi se aplică pe durata stării de alertă declarate în condițiile legii, în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19, precum și pentru o perioadă de 30 de zile de la încetarea acesteia.*

În considerarea principiului respectării ierarhiei actelor normative, desprins din dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată, **interpretarea și aplicarea prevederilor H.G. nr. 1090/2021, astfel cum a fost modificată prin H.G. nr. 1130/2021, nu se pot realiza izolat de reglementările în materie cu caracter special și cu forță juridică superioară.**

În acest sens, arătăm că Legea specială nr. 114/2021 a prevăzut posibilitatea de restrângere a activității de judecată (dat fiind numărul de judecători sau personal auxiliar aflat în carantină sau izolare), condițiile în care o cauză sau mai multe pot fi trimise de la un parchet care este împiedicat să funcționeze din motive generate de pandemia de COVID-19 la un alt parchet, posibilitatea audierii unor persoane în cauze penale prin videoconferință, posibilitatea desfășurării ședințelor de judecată prin utilizarea unor mijloace de telecomunicație audiovizuală cu acordul părților, precum și posibilitatea folosirii mijloacelor electronice de comunicare a actelor de procedură.

Așadar, măsurile care pot fi luate în instanțele judecătorești și în parchetele de pe lângă acestea în contextul pandemiei de COVID-19 sunt stabilite astfel încât să respecte exigențele dreptului fundamental la un proces echitabil, unele dintre componentele acestuia fiind efectivitatea dreptului de acces la instanță și garantarea dreptului la apărare, componente care presupun inclusiv asigurarea posibilității justițiabilului de a-și susține cauza prin prezentarea în fața organelor judiciare.

În reglementarea măsurilor menționate, legiuitorul nu a prevăzut, însă, interzicerea accesului justițiabilului în sediile instanțelor și parchetelor, ci a stabilit doar posibilitatea folosirii, **cu acordul părților și în măsura în care există resursele tehnice necesare**, a unor mijloace alternative (desfășurarea ședințelor de judecată prin mijloacele de telecomunicație audiovizuală, comunicarea actelor de procedură prin telefax, poștă electronică etc.) care să determine prezența, în același timp, a unui număr mai mic de persoane în sediul instanței sau al parchetului, tocmai în scopul prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19.

Ad absurdum, a considera aplicabile dispozițiile art. 12 alin. (4) din Anexa la H.G. nr. 1130/2021 și în cazul instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea ar echivala cu o restrângere a exercițiului unui drept fundamental, respectiv accesul liber la justiție, printr-o altă modalitate decât cea permisă în mod expres de art. 53 din Constituția României, republicată, ceea ce nu corespunde, în opinia noastră, voinței emitentului actului normativ.

Din aceste considerente, apreciem că dispozițiile art. 12 alin. (4) din Anexa la H.G. nr. 1130/2021 nu vizează accesul justițiabililor în sediile instanțelor de judecată și ale parchetelor de pe lângă acestea, o interpretare contrară nefiind în acord cu dispozițiile actului normativ special și cu forță juridică superioară, respectiv Legea nr. 114/2021 care reglementează tocmai **măsurile**

necesare funcționării justiției ca serviciu public în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19.

Pe aceste premise, se poate concluziona în sensul că dispozițiile art. 12 alin. (4) din Anexa la H.G. nr. 1130/2021 nu sunt aplicabile instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, restricționarea accesului în sediile acestora pentru justițiabilii care nu se încadrează în una din ipotezele prevăzute de această normă juridică fiind de natură să afecteze grav principiul funcționării justiției ca serviciu public, precum și dreptul fundamental la un proces echitabil.

Această interpretare își menține valabilitatea și din perspectiva excepției instituite prin art. 12 alin. (5) din Anexa la H.G. nr. 1130/2021, vizând accesul avocaților pentru exercitarea activităților prevăzute la art. 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3 din Legea nr. 51/1995 nu vizează doar activitățile realizate de avocat în fața instanțelor judecătorești și a parchetelor de pe lângă acestea, ci și activitatea acestora în fața altor entități, cum ar fi: notari publici, executori judecătorești, organele administrației publice, alte instituții, precum și alte persoane juridice, în condițiile legii.

Prin urmare, art. 12 alin. (5) din Anexa la H.G. nr. 1130/2021 se aplică doar pentru activitățile realizate de avocați în fața altor entități decât instanțele și parchetele, pentru aceste din urmă autorități publice fiind incidente prevederile speciale ale Legii nr. 114/2021.

Un alt argument în sprijinul opiniei în sensul că dispozițiile art. 12 alin. (4) din Anexa la H.G. nr. 1130/2021 nu sunt aplicabile la nivelul instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea rezidă și din interpretarea alin. (8) al aceluiași articol.

Astfel, această dispoziție reglementează măsurile care se pot dispune de instituțiile publice, cu caracter de excepție de la art. 12 alin. (4), pentru a asigura accesul la serviciile publice oferite de acestea și persoanelor care nu fac dovada vaccinării, testării sau vindecării de infecția cu virusul SARS-CoV-2.

Însă, măsurile, astfel cum sunt stabilite în cuprinsul art. 12 alin. (8) din Anexa la H.G. nr. 1130/2021, nu sunt compatibile cu specificul activității unei instanțe de judecată sau parchet (spre exemplu, organizarea activității în spații deschise, la ghișee dispuse direct în exteriorul clădirilor).

În ceea ce privește organizarea activității în mediul on-line (permisă de art. 12 alin. 8 în anumite situații), așa cum s-a arătat anterior, Legea nr. 114/2021 reglementează această posibilitate, însă într-o altă formulare și condiționat de existența acordului părților și a mijloacelor tehnice necesare în acest scop, condiții pe care Anexa la H.G. nr. 1130/2021 nu le prevede.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Concluzionând, având în vedere că H.G. nr. 1130/2021, prin care a fost modificată H.G. nr. 1090/2021, se subordonează Legii nr. 55/2020 și Legii nr. 114/2021, apreciem că dispozițiile actului normativ emis de Guvernul României nu se aplică în ceea ce privește accesul justițiabililor în sediile instanțelor și parchetelor, numai într-o asemenea interpretare fiind respectat, în componentele sale esențiale, dreptul constituțional de acces la justiție.

Propunem înaintarea prezentei note Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii.

Director
Judecător Anamaria Dinescu

Director adjunct,
Judecător Simona Rădoi

Întocmit,
Cons. jur. Diana Gavrilă
2 ex./23.10.2021

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011